

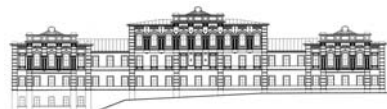
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

**КУЛЬТУРОЛОГІЯ
ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ:
ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ**

CULTURAL STUDIES
AND SOCIAL COMMUNICATIONS:
INNOVATION STRATEGIES OF DEVELOPMENT

**Матеріали міжнародної наукової конференції
(18–19 листопада 2021 року)**

Proceedings of the International Scientific Conference
(November 18–19, 2021)

Харків, ХДАК, 2021

УДК [008+316.77] (063)
К90

Друкується за рішенням ученої ради
Харківської державної академії культури
(протокол № 3 від 29.10.2021 р.)

Відповідальний за випуск:
Ю. І. Лошков

Редакційна колегія:

Шейко В., д-р іст. наук, проф., академік Національної академії мистецтв України, засл. діяч мистецтв України, дійсний член Міжнародної академії інформатизації при ООН, ректор ХДАК, гол. редактор;

Лошков Ю., д-р мистецтвозн., проф., перший проректор ХДАК;

Косачова О., канд. наук із соц. комунікацій, доц., заст. декана факультету аудіовізуального мистецтва, голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХДАК (НТСА ХДАК);

Мачулін Л., канд. філос. наук, ст. викл., зав. редакційно-видавничим відділом ХДАК;

Бірьова О., канд. іст. наук, ст. викл. ХДАК;

Воскобойнікова Ю., д-р мистецтвозн., доц. ХДАК;

Зайцева М., канд. економ. наук, доц. ХДАК;

Кішмерешкіна М., магістр ХДАК;

Коржик Н., канд. наук із соц. комунікацій, доц. ХДАК;

Лисенкова В., д-р філос. наук, доц. ХДАК;

Мостова І., канд. мистецтвозн., ст. викл., декан факультету хореографічного мистецтва ХДАК;

Попова-Коряк К., канд. юрид. наук, ст. викл. ХДАК;

Радько О., канд. психол. наук, доц. ХДАК

Рибалко С., д-р мистецтвозн., проф., зав. каф. гуманітаристики та мистецтвознавства ХДАК;

Сокол Д., аспірант ХДАК;

Степанова О., канд. мистецтвозн., ст. викл. ХДАК;

Фесенко І., канд. мистецтвозн., доц. ХДАК;

Шелестова А., канд. наук із соц. комунікацій, доц. ХДАК.

К 90 Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матер. міжнар. наук. конф. (18–19 листопада 2021 р.) / Під ред. проф. В. М. Шейка та ін. — Харків : ХДАК, 2021. — 419 с.

УДК [008+316.77] (063)

© Харківська державна академія культури, 2021

асоційовані описові метадані, які також допомагають у його виявленні та верифікації.

Важливо згадати і про План S – ініціативу, яка підтримується міжнародним консорціумом cOAlision S та скерована на прискорення переходу до повного та негайного відкритого доступу до наукових публікацій, які є результатом наукових досліджень, профінансованих із державних фондів та агенцій. Крім реалізації 10 керівних принципів, cOAlision S розробила технічні вимоги та рекомендації для журналів і платформ відкритого доступу та рекомендує присвоювати постійні ідентифікатори для авторів (ORCID), публікацій (DOI, Handle, URN) та для заархівованих версій публікацій.

Впровадження системи постійних ідентифікаторів відображена і у національних політиках Відкритої Науки таких країн, як Франція, Велика Британія, Канада, Нідерланди, а Європейська Комісія затвердила політику використання постійних ідентифікаторів для розвитку Європейської Хмари Відкритої Науки (EOSC).

Практика впровадження постійних ідентифікаторів поступово набирає прихильності і в Україні. У лютому 2018 р. Міністерство освіти і науки України своїм Наказом «Про затвердження порядку формування переліку наукових фахових видань України» офіційно закріпило обов'язковість присвоєння кожному опублікованому матеріалу міжнародного цифрового ідентифікатора DOI для періодичних наукових фахових видань категорії «А» та «Б».

За даними офіційних представників некомерційної організації ORCID на лютий 2021 р. у міжнародному реєстрі авторів та дослідників ORCID було зареєстровано 36 581 український науковець. Ці дані було відібрано із реєстру за електронною поштою (.ua). Однак, слід зважати, що в цю кількість також входять дублетні записи та не включено облікові записи українських науковців, які під час створення профілів вказали електронні скриньки, які обслуговуються поштовими сервісами російських компаній. У квітні 2021 р. Міністерство освіти та науки також ініціювало присвоєння постійних ідентифікаторів науково-дослідних установ ROR та GRID українським закладам вищої освіти та науковим установам.

Отже, виникає потреба ґрунтовного дослідження щодо тенденцій впровадження постійних ідентифікаторів в Україні у різних галузях знань та розроблення політики їх адаптації як на рівні окремих установ, так і країни загалом.

Н. Туркеджи

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ЗІ СТВОРЕННЯ БЕЗБАР'ЄРНОГО ПРОСТОРУ В УКРАЇНІ ТА ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНІ СТРУКТУРИ

N. Tiurkedzhy

THE NATIONAL STRATEGY FOR CREATING A BARRIER-FREE SPACE IN UKRAINE AND LIBRARIES, ARCHIVES AND MUSEUMS (OR LAMS)

Питаннями створення безбар'єрного простору в Україні на державному рівні почали активно займатися протягом останніх двох років. Після підписання Указу Президента України «Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні» – важливим результатом роботи стало затвердження

розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору до 2030 р. (далі Стратегія). Ця ініціатива є дуже актуальною, адже вперше на державному рівні з'являється документ, який регламентує процес забезпечення доступності до своїх ресурсів документно-інформаційних структур.

Метою Стратегії визначено «створення безперешкодного середовища для всіх груп населення, забезпечення рівних можливостей кожній людині реалізовувати свої права, отримувати послуги на рівні з іншими шляхом інтегрування фізичної, інформаційної, цифрової, соціальної та громадянської, економічної та освітньої безбар'єрності до всіх сфер державної політики» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#n10>).

Для розуміння завдань Стратегії потрібно розкрити значення поняття «бар'єр». У Довіднику безбар'єрності подається наступне тлумачення: «бар'єри – це ті перепони, які заважають різним людям отримати доступ до можливостей, і через це не дають їм повністю реалізувати свій потенціал. Дуже часто бар'єри створюють самі люди внаслідок незнання, стереотипів та упереджень. Через це виникає неправильний та незручний дизайн, дискримінаційні процедури і негативне ставлення» (<https://bf.in.ua/components/bezbariernistpolicy/>). Їх поділяють на: фізичні, інформаційні, освітні, психологічні, економічні та інституційні.

Документно-інформаційні структури (ДІС) як державні установи мають забезпечувати рівні можливості для вільного доступу до інформації всім категоріям користувачів та відвідувачів. Отже, завдяки затвердженню Стратегії, де визначено ключові проблеми та сформовано ряд пропозицій щодо їх вирішення, бібліотеки, архіви та музеї матимуть змогу коригувати, змінювати та вдосконалювати принципи роботи власних інституцій.

У Стратегії виокремлено шість основних напрямків, завдяки яким можливим стане забезпечення безбар'єрності, а саме:

- фізичний – розробка уніфікованих архітектурних стандартів;
- суспільний і громадянський – забезпечення рівних можливостей для активної участі в житті суспільства кожного громадянина;
- економічний – розглядає питання працевлаштування та отримання фінансових чи інших ресурсів для малого бізнесу;
- освітній – держава має забезпечити вільний доступ до якісної освіти;
- цифровий – доступ до Інтернету загалом і до онлайн-послуг зокрема;
- інформаційний – створення умов, за яких забезпечуватиметься доступ до інформації та технології громадянам, незалежно від їхньої мобільності, функціональних порушень або комунікативних можливостей.

Стосовно просторової (фізичної) доступності ДІС в Україні – це досить серйозне питання, адже більшість з них розташовується в будівлях, не призначених для їх функціонального та комфортного використання. Однак, протягом останнього часу втілено кілька важливих проєктів, серед яких можна виділити Сенсотеку у місті Львів.

Розглядаючи освітню та цифрову доступність, то можна стверджувати, що в нашій країні протягом останніх кількох років активно розвивається та росте мережа освітніх хабів – місць, де кожен має можливість освоїти цифрову грамотність. Згідно з даними, на сьогодні вже до цієї ініціативи приєдналося

понад 6 тисяч установ, серед яких не останнє місце посідають бібліотеки різного рівня підпорядкованості.

Через карантинні обмеження, з якими стикнулося людство у 2020 р., гостро постала проблема інформаційної доступності ДІС, через недостатню розробленість або взагалі відсутність сайтів бібліотек, архівів та музеїв. Вже у 2021 р. розповсюджується інформація про розробку та втілення різних ініціатив документно-інформаційних структур щодо забезпечення цифрової доступності шляхом дотримання Правил доступності вебвмісту (WCAG) 2.1. Тут головним принципом має стати принцип залученості — «нічого для нас без нас», тобто, під час розробки будь-якої програми для певної категорії користувачів потрібні їх консультації та рекомендації для подальшого втілення і роботи тих чи інших проєктів і програм.

Також одним із завдань Стратегії зазначено роботу з міфами та стереотипами щодо різних груп населення. Тут можна виокремити діяльність київського музею у темряві «Третя після опівночі», де створено умови для забезпечення розуміння відвідувачам як живуть незрячі люди.

Отже, завдяки появі та затвердженню Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору, у ДІС з'являється більш чітка позиція та функції щодо втілення державної політики в забезпеченні доступності та рівності громадян держави шляхом подолання бар'єрів.

Сі Сінвень

**ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВЕ УПРАВЛІННЯ
В ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ УСТАНОВАХ КНР**

Хі Хінвен

**PROGRAM-TARGETED MANAGEMENT IN DOCUMENTARY
AND INFORMATION INSTITUTIONS OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA**

Науковий і культурний діалог між КНР і Україною надає можливості обміну досвідом створення і розвитку документно-інформаційної системи, аналізу інноваційних напрямів діяльності, досліджень шляхів адаптації документно-інформаційних установ до мінливого цифрового середовища. Публічні, академічні і наукові бібліотеки Китаю зробили великий прогрес з 1970-х рр. з введенням технологій програмно-цільової діяльності, орієнтованої на досягнення визначених результатів і цілей. Практично це значить, що ставиться певна мета і для її реалізації розробляється відповідна цільова комплексна програма, яка являє собою економіко-організаційний документ, що поєднує в собі функції планування певних дій і організації їх виконання.

Китай приділяє особливу увагу формам організації праці, орієнтованим на командну роботу. Такий підхід має дві мети: з одного боку, кваліфікованим фахівцям пропонуються більш цікаві робочі структури, у яких вони можуть продемонструвати свої виробничі компетенції, а з іншого — перенос відповідальності у сферу емпіричних практик для підвищення якості і мобільності. Члени групи отримують певні виробничі завдання під їх власну відповідальність, зокрема планову, управлінську і контрольну діяльність. Це може бути діяльність у галузі інформаційного виробництва, створення комфортного інформаційного середовища, електронних ресурсів, цифрових

О. Кобелев (O. Kobieliev) ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ В БІБЛІОТЕЧНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ (INFORMATION AND ANALYTICAL MANAGEMENT TECHNOLOGIES IN THE LIBRARY SYSTEM OF UKRAINE)	128
Т. Лисенко (T. Lysenko) РОБОТА АНАЛІТИЧНИХ ЦЕНТРІВ І СПІЛЬНОТ У КОНТЕКСТІ СКЛАДНОЩІВ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ (THE WORK OF THINK TANKS AND COMMUNITIES IN THE CONTEXT OF THE COMPLEXITY OF UKRAINIAN REALITIES)	130
О. Зіменко (O. Zimenko) ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВПЛИВ: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ, ДЕФІНІЦІЯ (INFORMATION INFLUENCE: HISTORICAL CONTEXT, DEFINITION)	131
Н. Каложна (N. Kaliuzhna) РОЛЬ ПОСТІЙНИХ ІДЕНТИФІКАТОРІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ ДО НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ (THE ROLE OF PERSISTENT IDENTIFIERS IN FOSTERING OPEN ACCESS TO RESEARCH PAPERS)	133
Н. Тюркеджи (N. Tiurkedzhy) НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ЗІ СТВОРЕННЯ БЕЗБАР'ЄРНОГО ПРОСТОРУ В УКРАЇНІ ТА ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНІ СТРУКТУРИ (THE NATIONAL STRATEGY FOR CREATING A BARRIER-FREE SPACE IN UKRAINE AND LIBRARIES, ARCHIVES AND MUSEUMS (OR LAMS))	134
Сі Сінвень (Xi Xinwen) ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВЕ УПРАВЛІННЯ В ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ УСТАНОВАХ КНР (PROGRAM-TARGETED MANAGEMENT IN DOCUMENTARY AND INFORMATION INSTITUTIONS OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA)	136
В. Сальник (V. Salnyk) СУЧАСНА СКАНДИНАВСЬКА СИСТЕМА БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ (НА ПРИКЛАДІ БІБЛІОТЕК ФІНЛЯНДІЇ) (MODERN SCANDINAVIAN LIBRARY AND INFORMATION SERVICE SYSTEM (ON THE EXAMPLE OF FINLAND LIBRARIES))	138
Л. Прокопенко (L. Prokopenko) БІБЛІОТЕКИ ЯК НАДІЙНІ ПАРТНЕРИ В РОЗБУДОВІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ПОШИРЕННЯ ГРАМОТНОСТІ І ПРОМОЦІЇ ЧИТАННЯ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ІФЛА) (LIBRARIES AS THE RELIABLE PARTNERS IN DEVELOPING A NATIONAL LITERACY AND READING STRATEGY (ACCORDING TO IFLA))	139
Ю. Сисова (Y. Sysova) СУЧАСНІ ФОРМИ БІБЛІОТЕЧНОГО ФАНДРАЙЗИНГУ (MODERN FORMS OF LIBRARY FUNDRAISING)	141
О. Куц (O. Kuts) СИНХРОННЕ ВІРТУАЛЬНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ В МЕДИЧНИХ БІБЛІОТЕКАХ ЗАСОБАМИ ВІДЕОЗВ'ЯЗКУ (SYNCHRONOUS VIRTUAL SERVICE BY VIDEO COMMUNICATION PROGRAMS IN MEDICAL LIBRARIES)	142
Т. Белякова (T. Bieliakova) РОБОТА МЕДИЧНИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ З КНИЖКОВИМИ ПАМ'ЯТКАМИ У 2020 Р. (WORK OF UKRAINIAN MEDICAL LIBRARIES WITH RARE BOOKS IN 2020)	144
А. Толочко, Н. Тюркеджи (A. Tolochko, N. Tiurkedzhy) ІМПЕРАТИВИ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ЗДМУ: РЕАЛІЇ ТА МОЖЛИВОСТІ (IMPERATIVES OF ZSMU SCIENTIFIC LIBRARY DEVELOPMENT: REALITIES AND POSSIBILITIES)	146
І. Лісова (I. Lisova) МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ЯК ДІЄВИЙ ЗАКЛИК ДО ДІЙ ПУБЛІЧНИМ БІБЛІОТЕКАМ У ПРОМОЦІЇ ЧИТАННЯ (METHODICAL MATERIALS AS AN EFFECTIVE ENCOURAGEMENT TO PUBLIC LIBRARIES TO ACT IN THE PROMOTION OF READING)	148